

derne — som man kalder dem efter den senere Lovgivning —, der kun har Ejendomsret til den aarlige Afgift af Fæstestederne, Fæsterne eller Brugerne, der har Brugsretten, og Samfundet, som har paalagt disse Ejendomme det, man kalder Fæstepligt, Fæstetvang. Samfundet har, efter min Opfattelse i hvert Fald — det er altsaa Landbrugsministerens — „i det Øjeblik man fratager disse Ejendomme denne Fæstepligt, Ret til at faa Erstatning“. Der foreslaas 10 pCt., og Landbrugsministeren siger dernæst: „om disse 10 pCt. her er den rette Størrelse, eller det skal være noget mere, derom kan der forhandles senere.“ — det er altsaa blevet til ingenting — „Jeg vil blot understrege, at ligesom Samfundet i sin Tid paalagde denne Jord Fæstetvang, kan Samfundet igen borttage Fæstetvangen fra Jorden, men saa tilkommer der Samfundet en Erstatning“. Bestemmelsen herom er gaaet helt ud, Samfundsinteresserne har ogsaa paa dette Punkt maattet bøje sig for de private Interesser, og jeg kan kun beklage, at det har været nødvendigt at bringe dette Offer paa Enighedens Alter, uden at jeg i øvrigt kan se, at man fra den anden Side har bragt noget som helst Offer.

Det maa ogsaa være en Forudsætning for vor Tilslutning til Lovforslaget, at den opnaaede Enighed kan bevares ogsaa i dette høje Ting, og at der ikke indføres yderligere Ændringer, som fra vort Synspunkt set vil forringe Loven. Jeg tænker ikke her paa de af det ærede 12te landstingsvalgte Medlem (Ole Hansen) ved Sagens Behandling sidst her gjorde Bemærkninger med Hensyn til Lovforslagets § 6, som han jo ogsaa i Dag henholdt sig til. Jeg finder, at der kan være noget i den Betragtning, det ærede Medlem den Gang gjorde gældende, og mener ogsaa, at vi vil blive enige herom i Udvalget. Det samme vil formentlig ogsaa kunne blive Tilfældet, hvad § 7 angaar. Ogsaa jeg finder, at der er meget, som taler for at udskyde de to sidste Krigsaar med de abnorme Prisforhold ved Beregningen af de aarlige Ydelser, paa hvilke der er sat Kapitelstakst. Derimod vil jeg meget henstille til ham at frafalde sit Krav om at stryge § 16 i den Skikkelse, Folketingets Udvalg enstemmigt har givet den, og jeg ser heller ikke, at denne lille bitte Indrømmelse til Samfundsinteresserne kan skade nogen som helst.

Hvad de Bemærkninger angaar, der blev fremsat af den ærede Ordfører for

det konservative Folkeparti (Godskesen) i Fjor, og som den ærede Ordfører jo ogsaa har henvist til i Dag, synes jeg — for saa vidt jeg er i Stand til at bedømme dem efter den Tid, jeg har haft til at sætte mig ind i det —, at de i meget ringe Grad bærer Præg af Resignationens Naadegave. Disse Indvendinger synes mig stadig at tale Godsejerens og Sælgerens Interesse, bortset fra en enkelt. Men jeg finder, at selv om man bortser fra Hensynet til den Enighed, der har været i Folketinget, er der ikke nogen som helst Grund til Ændringer i disse Retninger, naar Forholdet dog er det, at den ærede Ordførers egne Partifæller i Folketinget, der endogsaa i Udvalget har haft Repræsentanter for selv Godsejerne, enstemmigt har tiltraadt Forslaget, saaledes som det foreligger.

Men om disse forskellige Detailler vil det jo være rimeligt at tale i Udvalget, og det gælder ogsaa et Par Bestemmelser, jeg selv har været lidt i Tvivl om, nemlig § 11 og § 14 i Slutningen, om, at Omkostningerne afholdes af Statskassen. Paa Forhaand er jeg ikke rigtig i Stand til at se, hvorfor Statskassen skal betale her. Endelig er jeg ogsaa af principielle Grunde betænkelig ved Bestemmelsen i Slutningen af § 1, 1ste Stykke, om Ligestillingen i denne Lov af Lensbesiddere med Ejere, idet jeg frygter for, at man her indirekte forudsætningsvis fra Lovgivningens Standpunkt tager Stilling til Spørgsmaalet om Statens Forhold til Lenene, paa en Maade, som vi ikke vil være tilfredse med. Men det Spørgsmaal kan jo ogsaa fremdrages i Udvalget.

Ud fra disse Betragtninger kan jeg altsaa tilsige vort Partis Villighed til at medvirke til Lovforslagets Vedtagelse i alt væsentligt i Folketingets Affattelse og anbefale det til hurtig og velvillig Behandling i dette høje Ting.

Jeppesen (Drusebjerg): Da den foreliggende Sag sidst var til Behandling i dette høje Ting, havde jeg Lejlighed til at udtale mig om Lovforslagets Enkelt-heder og finder derfor ingen Anledning til at komme videre ind paa dem ved denne Lejlighed. Jeg skal blot paa egne og mit Partis Vegne udtale Haabet og Ønsket om, at det nu endelig maa lykkes at bringe denne gennem Aarene omtumlede Sag til en god, endelig Afslutning. Jeg tror, at dette Ønske deles ganske særligt af Fæsterne og i endnu højere Grad af Lejerne. Op igennem Aarene er Fæsternes Tal blevet stærkt reduceret, og i Øjeblikket er der vel kun ca. 600—700 Fæstegaarde